

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta

14.02.2018

Kaupunginvaltuusto

§ 205 11.12.2017

Asianro 1135/14.00.01/2017

§ 25**Valtuutettu Jari Pulkkinen ym. valtuutettujen aloite koskien vammaispaalveluiden tuottamia työpaalveluja kehitysvammaisille****Päätöshistoria**

Kaupunginvaltuusto 11.12.2017 205 §

Valtuutettu Jari Pulkkinen jätti seuraavan aloitteen:

”Pyydämme selvitystä vammaispaalveluiden tuottamasta työpaalveluista kehitysvammaisille.

Onko vammaisilla mahdollisuutta saada vaativimpiin työtehtäviin esim. pitkäaikaistyöttömiä ohjaamaan ja opastamaan työtehtävissä jotka ovat vaativuudeltaan normaalia vaikeampia.

Mielestämme vammaisen arki voisi olla haastavampaa, mikäli vaikeimmissa tehtävissä olisi pitkäaikaistyötön joka olisi motivoitunut opastamaan ja ohjaamaan vammaisia vaikeammassa työtehtävissä.

Onko myös mahdollisuuksia luoda lisätyöpaikkoja vammaisille, jotka olisivat halukkaita tekemään työtä.

KD:n valtuutettu: Jari Pulkkinen

Saila Rintee
Mika Koivisto
Merja Niemi
Annika Aaltonen”Pekka Heikkilä
Hannele Lehto-Laurila
Aarre Lehtonen**Päätös**

Aloite merkittiin pöytäkirjaan ja lähetettiin kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Kaupunginhallitus 18.12.2017 § 423

”- - -

Kaupunginhallitus lähettää - - - valtuutettu Jari Pulkkinen aloitteen koskien vammaispaalveluiden tuottamia työpaalveluja kehitysvammaisille sosiaali- ja terveystalvelukeskuksen valmisteltavaksi - - -"

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta 14.2.2018

Tulosityksikön johtaja Katarina Leino 10.1.2018:

Raision ja Ruskon yhteistoiminta-alueella tuotetaan Raision kehitysvammahuollon omana toimintana työtoiminnan palvelua Kerttulan toimintakeskus Touhulassa. Työtoiminta Touhulassa on alkanut tammikuussa 2017 ja siihen on osallistunut kuusi kehitysvammaista asiakasta. Kaikki asiakaspaikat ovat olleet täynnä. Työtoimintaa suunnittelee ja toteuttaa vastaava ohjaaja, joka on koulutukseltaan sosionomi.

Työtoiminta on kehitysvammaisille lakisääteistä toimintaa (laki kehitysvammaisten erityishuollosta 23.6.1977/519 1 luku 2 § 4, työtoiminnan ja asumisen järjestäminen sekä muu vastaava yhteiskunnallista sopeutumista edistävä toiminta). Työtoiminta on tarkoitettu kehitysvammaiselle henkilölle, joka ei suoriudu avotyötoiminnassa, vaan vaatii jatkuvaa päivittäistä ohjaajan läsnäoloa ja tukea suoriutuakseen työtehtävistään. Osalla asiakkaista voi olla tuen ja avun tarvetta myös mm. liikkumisessa, hygienian hoidossa, kommunikaatiossa, toiminnan ohjauksessa, suuntaamisessa ja ylläpitämisessä sekä sosiaalisissa - ja tunnetaidoissa. Kehitysvammaisille suunnattu työtoiminta on toimintakykyä ylläpitävää ja tarkoituksena on tarjota kehitysvammaiselle mielekästä tekemistä arkeen. Työtoiminnassa voidaan harjaannuttaa taitoja ja oppia uusia asioita toistojen kautta. Uusien taitojen oppiminen tukee ja vahvistaa itsetuntoa ja antaa positiivisia kokemuksia kehitysvammaiselle henkilölle.

Touhulan työtoiminnassa tehdään pienimuotoisia puu-, ompelu- ja virkkaustöitä, kudotaan kangaspuilla, askarrellaan, leivotaan, siivotaan, pestään pyykkiä ja hoidetaan tuetusti omia asioita. Elämähallintataitoja harjaannutetaan ja asiakkaita tuetaan vuorovaikutustaidoissa, arjen hallinnassa, rahan käytössä sekä itsensä huolehtimisesta. Työtoiminnassa asiakkailla on oikeus jatkuvaan oppimiseen ja opitun asian ylläpitämiseen. Kehitysvammaiset saavat Touhulassa osallistua oman työn suunnitteluun, jolloin hyödynnetään asiakkaan omaa osaamista, koulutusta ja mielenkiinnon kohteita. Asiakkaan kanssa tehdään kirjallinen sopimus työtoiminnasta, jossa sovitaan mm. käyntipäivistä ja työosuusrahasta.

Raision kehitysvammahuollossa tuotetaan työtoimintana myös avotyötoimintaa 38 kehitysvammaiselle asiakkaalle. Avotyötoimintaa koordinoi vastaava ohjaaja, joka toimii myös Kotikullan päivätoiminnan vastaavan tehtävissä ja on koulutukseltaan toimintaterapeutti.

Avotyötoiminta on tarkoitettu kehitysvammaisille henkilöille, jotka kykenevät suhteellisen itsenäiseen työskentelyyn ja työskentelyn ylläpitämiseen sekä

ohjatusti ja toistojen kautta kykenevät omaksumaan uusia työtehtäviä. Avotyötoimintaan osallistuvat asiakkaat selviytyvät arjessa osittain itsenäisesti. Avotyötoiminnan tavoite on ylläpitää asiakkaan toimintakykyä ja tarjota arkeen mielekästä tekemistä ja tukea arjen struktuuria.

Avotyötoimintaa järjestettäessä kartoitetaan aina asiakaskohtaisesti erilaisia yhteistyömahdollisuuksia tarjottujen työpaikkojen suhteen kunnan eri toimijoiden ja yritysten kanssa. Raision kehitysvammatalvelut tarjoavat avotyötoiminnan paikkoja mm. tehostetun palveluasumisen yksikössä Kotikullassa, jossa työskentelee 14 avotyöntekijää. Kotikullassa on tarjolla pesula-, keittiö-, ja siivoustöitä sekä avustavaa hoivatyötä ja kiinteistön ulkoalueiden hoitotöitä. Tämän lisäksi 24 avotyöntekijää työskentelee kaupungin ulkoalueiden siivous- ja kunnossapitotehtävissä, kiinteistöpuolella, viheryksikössä, asuntolan siivoustehtävissä, kaupungin keittiöissä, päiväkotien ja esiopetuksen avustavissa tehtävissä ja yksi työntekijä avoimilla työmarkkinoilla keittiötehtävissä.

Kaupungin muissa yksiköissä työskentelevät ja avoimilla työmarkkinoilla työskentelevät asiakkaat vaativat oman ohjausresurssin. Työpaikkaohjaajana toimii tehostetun palveluasumisen ohjaaja, jolle avotyöpaikkojen ohjauksen tehtäviä on järjestetty työvuorolistassa noin neljä päivää kuukaudessa. Yhden päivän aikana ohjaaja käy läpi 6 - 8 asiakasta. Lisäksi työpaikkaohjaaja laatii työpaikoille ohjeistusta ja koulutusta, tekee kirjallisia töitä, osallistuu kokouksiin, perehdyttää avotyöntekijöitä ja ohjeistaa työnantajia mukauttamaan tehtäviä. Jos avotyöntekijällä ilmaantuu ongelmia avotyössä, työpaikkaohjaaja pyrkii ajoissa selvittämään tilanteita ja löytämään ratkaisuja. Ennaltaehkäisy ja ennakointi ohjauksessa on erittäin tärkeää, jotta vaikeilta tilanteilta vältytään. Työpaikkaohjaaja tuntee asiakkaat ja tietää erityisen tuen tarpeet, joka on edellytys sille, että työpaikan perehdytys, ohjeistus ja tehtävien mukauttaminen asiakkaan kohdalla yksilöllisesti on mahdollista.

Kehitysvammaisen henkilön työllistyminen avoimille työmarkkinoille on melko haastavaa. Mikäli työllistyminen onnistuu, tulee henkilö tarvitsemaan jatkuvaa seurantaa ja tukea sekä työpaikka / työntaja työolosuhteiden mukauttamista kehitysvammaisen henkilön yksilöllisten kykyjen ja taitojen mukaiseksi. Useimmissa tapauksissa mahdollisuuteen päästä avoimilla markkinoilla yritykseen töihin vaikuttaa henkilön kehitysvamman taso ja ohjaajan tuen määrään ei aina ratkaise tilannetta. Lisäksi kaikilla kehitysvammaisilla asiakkailla on itsemääräämisoikeus, joka tulee ottaa huomioon työpaikkaa haettaessa. Kaikki kehitysvammaiset eivät ole halunneet yrityksiin töihin, vaikka mahdollisuus olisi ollut. Joillekin asiakkailla on tärkeää, että heillä on kavereita työpaikalla ja he haluavat mieluummin työskennellä ryhmässä. Edelleen tulee huomioda, että osa kehitysvammaisista asiakkaista on ns. rajapinnan asiakkaita, joilla on esimerkiksi kaksoisdiagnoosi, joka luo haasteita avoimille markkinoille siirryttäessä entisestään. Vaikka asiakkaan kehitysvamma olisi lievä, voi mielenterveysongelma siihen yhdistettynä tehdä työllistymisestä yrityksiin mahdotonta.

Osa asiakkaista voisi hyötyä työllistetyn pitkäaikaistyöttömän opastuksesta ja päästä sen avulla yrityksiin avotyötoimintaan ja oppia siellä haastavampia työtehtäviä. Yrityksillä olisi näin pienempi kynnys palkata kehitysvammaista avotyötoimintaan. Tämä vaatisi, että työllistetyllä ohjaajalla olisi jo aikaisempaa kokemusta kehitysvammaisten kanssa työskentelystä. Kehitysvammatalveluissa on haastavaa löytää tällä hetkellä resurssia perehdyttää sekä uutta avotyöpaikkaa, avotyötoiminnan asiakasta, että hänen työllistettyä ohjaajansa. Tavoiteltavaa kuitenkin olisi, että kehitysvammaiset pääsisivät enemmän yrityksiin avotyötoimintaan.

Avotyötoiminnan ulkotyöryhmässä on vuonna 2017 aikana ollut yksi työllistetty henkilö kuuden kuukauden ajan avustavissa tehtävissä. Sopimus päättyi kesäkuussa, jonka jälkeen haku työllistetystä ohjaajasta on ollut voimassa, mutta tehtävään soveltuvaa henkilöä ei ole löytynyt. Raision kaupungin työllistämissuunnitelmassa on kehitysvammahuoltoon budjetoitu 12 kuukauden työllisyysraha myös vuodelle 2018.

Kehitysvammaisten henkilöiden kohdalla ammatillinen koulutus ja siihen liittyvät harjoittelujaksot sekä työssäoppimisen jaksot tukevat nuoren siirtymistä palkkatyöhön. Harjoittelut ja työssäoppiminen eivät kuitenkaan pelkästään riitä jatkuvien muutosten alla olevassa työelämässä, vaan tarvitaan myös muita tukikeinoja ja jatkuvaa uravalmennusta sekä suunnittelua ja mukautusta itse työpaikoilla, jossa kehitysvammaiset henkilöt työskentelevät.

Sosiaali- ja terveystalvelujohtaja Juha Sandberg

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta antaa kaupunginhallitukselle ja edelleen -valtuustolle edellä olevan valmistelun mukaisen vastauksen valtuutettu Pulkkinen tekemään valtuustoaloitteeseen.

Päätös

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

